

CLB Jaarverslag 2016

Centrum voor Lokaal Bestuur
Den Haag
Februari 2017

Inhoudsopgave:

Het jaar 2016	blz. 3
Het CLB in 2016	blz. 3
• leden	
• doel	
• begroting	
• bestuur	
• medewerkers	
Activiteiten 2016	blz. 5
• onderzoek, advies en bemiddeling	
• communicatie	
• publicaties	
• urenbesteding	
Uitvoering jaarprogramma 2016	blz. 11

Het jaar 2016

2016 was een druk jaar. Binnen het CLB zelf met veel activiteiten voor onze leden en de nodige personele wisselingen binnen de organisatie. Maar ook daarbuiten gebeurde het nodige: het tweede jaar na de decentralisaties, de vele rapporten over de zorgelijke staat van het lokaal bestuur en niet te vergeten de aanloop naar de landelijke verkiezingen met daarin het kielzog de al opgestarte voorbereidingen voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2018.

In 2016 heeft het CLB samen met lokale politici en het partijbureau weer een voorbeeld verkiezingsprogramma voor de gemeenteraadsverkiezingen opgesteld. Afdelingen kunnen uit dit basisverkiezingsprogramma hun eigen lokale verkiezingsprogramma samenstellen.

Verder zijn de scholingsactiviteiten voortgezet. Zo werden de raadsledenvakscholen, de inspiratiedagen voor wethouders en de bijeenkomsten voor provincies en waterschappen goed bezocht en gewaardeerd. Ook de vele netwerkbijeenkomsten op inhoud en functie, *Lokaal Bestuur* en *CLBNieuws* vielen weer in de smaak. De ondersteuningsmiddelen voor de op-maat trainers en *Nieuw Elan* (werk- en handboek) zijn weer helemaal up-to-date. Tot slot heeft het CLB diverse fracties ondersteund met politieke instrumenten als schriftelijke vragen, moties en initiatiefvoorstellen.

Maar niet alles ging zoals gepland. De expedities voor Van Waarde Lokaal, waarin telkens een aspect van de decentralisaties onder de loep werd genomen, trokken onvoldoende CLB-leden. Daarom is besloten om daar niet mee verder te gaan.

Op organisatorisch vlak heeft de invoering van de nieuwe ledenadministratie (CRM) voor nogal wat onzekerheid gezorgd. Daardoor is er vanaf april geen zicht meer op de inkomsten van het CLB en is onduidelijk of er betaalachterstanden onder onze leden zijn ontstaan. Met de partij zijn daarom bestuurlijke afspraken gemaakt over de volledige financiële compensatie van eventuele nadelige gevolgen. Hierbij wordt 2015 dan als ijkjaar genomen. Bovendien heeft invoering van het CRM geleid tot achterstanden in de ledenadministratie. Direct gevolg hiervan is, dat het CLB het afgelopen jaar niet optimaal heeft kunnen communiceren met haar (nieuwe) leden.

2016 was ook het jaar dat het CLB verhuisde. Niet mee met het partijbureau, maar naar de WBS in Den Haag. Door deze verhuizing is er een aanzienlijke bespaard op de huisvestinglasten.

Het CLB in 2016

Leden

Per 31 december 2016 telde het CLB in totaal 1432 leden.

Overzicht aantal leden:

	2010	31 december 2013	31 december 2014	31 december 2015	31 december 2016
Leden gebiedsgerichte commissies ¹	139	134	37	35	20
DB-leden, incl voorzitters	25	23	12	11	8
Raadsleden	1372	1285	924	910	892
Wethouders	243	232	142	144	144
Burgemeesters, incl waarnemend	112	97	92	90	84
Statenleden	110	107	104	63	61
Gedeputeerden	20	14	14	6	6
CdK's	3	3	3	3	2
Waterschappen, AB en DB	60	58	57	49	46

¹ Voorheen deelgemeenten

Buitengewone leden	42	103	136	155	169
Totaal	2112	2056	1521	1466	1432

Trend in het ledenaantal

De daling van het aantal leden gaat gestaag door. Het verlies onder de raadsleden komt vooral door het verlies bij verkiezingen in heringedeelde gemeenten. Dat het aantal wethouders gelijk is gebleven, wil niet zeggen dat er geen wisselingen in persoon zijn geweest. De daling van het aantal burgemeesters is opvallend. Ten opzichte van 2010 is de PvdA 28 burgemeesters kwijtgeraakt. De afname onder de leden van de gebiedscommissies, waterschappers en Statenleden zijn niet verklaarbaar. Vermoedelijk gaat het hier om niet ingevulde vacatures binnen het CRM.

Doel van het CLB

De vereniging stelt zich ten doel de toepassing van de sociaaldemocratische beginselen in gemeenten, gebiedscommissies, provincies, waterschappen en andere regionale publiekrechtelijke lichamen te bevorderen.

Begroting CLB

Het CLB wordt bekostigd uit een deel van de aanvullende contributies van 3% van de PvdA-leden met een politiek inkomen op lokaal, regionaal en provinciaal niveau. Van deze aanvullende contributie is een derde beschikbaar voor het CLB. Door tot 2018 steeds een onttrekking uit de algemene reserve te doen indien noodzakelijk, kan het ondersteuningsaanbod op peil blijven.

Na invoering van het CRM bij de PvdA zijn er vanaf april geen inkomsten meer bijgeboekt. Hierdoor is er grote onduidelijkheid over de opbrengsten van de contributies. Of en hoeveel leden er met een betalingsachterstand zijn, is dus onbekend. Vroegtijdige signalering en benadering van deze niet-betalende leden was door deze problemen eveneens onmogelijk. Wanneer er negatieve financiële gevolgen door de invoering van het CRM zijn, zullen deze niet ten laste komen van het CLB. Dat is in het najaar vastgelegd in afspraken met de PvdA.

Bestuur

Het bestuur van het CLB (eind 2016)

<i>Functie</i>	<i>Naam</i>	<i>Voordracht</i>	<i>Functie</i>	<i>Vanaf</i>
Voorzitter	Leen Verbeek	ALV	Commissaris der Koning Flevoland	2009
Penningmeester	Bert Cremers	Gewest Zuid Holland	Burgemeester Waddinxveen	2009
AB lid	Vacature	Gewest Groningen		
AB lid	Nieske Ketelaar	Gewest Friesland	Wethouder Smallerland	2010
AB lid	Vacature	Gewest Drenthe		
AB lid	Vacature	Gewest Flevoland		
AB lid	Laurens van der Velde	Gewest Overijssel	Fractievoorzitter Enschede	2015
AB lid	Martien Louwers	Gewest Gelderland	Fractievoorzitter Arnhem	2012
AB lid	Hans Adriani	Gewest Utrecht	Wethouder Nieuwegein	2012
AB lid	Ronald Vennik	Gewest Noord- Holland	Wethouder Velsen	2015
AB lid	Ralph van Hertum	Gewest Zeeland	Statenlid	2016
AB lid	Yusuf Çelik	Gewest Brabant	Raadslid Tilburg	2015

AB lid	Harry Leunessen	Gewest Limburg	Wethouder Landgraaf	2012
AB lid	Carlos Gonçalves	Afdeling Rotterdam	Raadslid Rotterdam	2011
AB lid	Marijn van Ballegooijen	Afdeling Amsterdam	Voorzitter gebiedscommissie Amsterdam Zuid	2011

Randy Martens (lid partijbestuur PvdA), Manon Fokke (Tweede Kamerfractie) en Jacqueline Kalk (secretaris/directeur CLB) waren in 2016 de adviserende leden. Het CLB-bestuur heeft in 2016 drie keer vergaderd. Het dagelijks bestuur is vier keer bijeen geweest en in december 2016 was de Algemene Ledenvergadering.

In 2016 hebben Peter Zwijs (Drenthe), Ger Lindeman (Groningen), Margreet Horselenberg (Flevoland) en Wilma Brouwer (Zeeland) hun functie beëindigd als AB-lid. Ralph van Hertum (Zeeland) is door de ALV benoemd tot AB-lid. Voor Drenthe, Groningen en Flevoland zijn in december 2016 de vacatures uitgezet.

Medewerkers

Het CLB wordt ondersteund door een kleine professionele staf:

Leonie Wildeman, communicatie en Lokaal bestuur (1fte) tot juli 2016

Jan Erik Keman, communicatie en Lokaal Bestuur (1fte) vanaf augustus 2016

Gert-Jan Leerink, medewerker scholing (0,8 fte) tot maart 2016

Naomi Woltring, medewerker scholing (0,8 fte) vanaf maart 2016

Mieke de Wit, medewerker onderzoek en activiteiten (0,8 fte) vanaf half oktober 2015

Jacqueline Kalk, secretaris (1 fte)

Kim de Jong, medewerker netwerken (0,69 fte) tot april 2016

Rosalie Bedijn, allround medewerker (0,69 fte) vanaf mei 2016 en vanaf 1 oktober 2016 full time.

Activiteiten 2016

Onderzoek, advies, bemiddeling

Van Waarde Lokaal

In samenwerking met de WBS wordt onderzoek gedaan naar de (effecten van) decentralisaties: hoe ziet de verzorgingsstad er straks uit? Op thema, doelgroep of regio is in de praktijk gekeken naar relevante ontwikkelingen. In januari heeft het CLB samen met de WBS een Van Waarde Expeditie gehouden in Rotterdam. Hierbij stond de participatiewet centraal. Er is in het bijzonder gekeken naar de gevolgen van de tegenprestatie voor inwoners in Rotterdam Zuid. De expeditie naar Overijssel over ouder worden en zelfstandig wonen ging wegens gebrek aan belangstelling niet door. In december is het symposium "gelukkig ouder worden" in samenwerking met de WBS uitgevoerd. Onze bevindingen zijn terug te vinden in *Lokaal Bestuur*, *CLBNieuws* en op het Youtube-kanaal van het CLB.

Asscher bijeenkomsten

In 2016 zijn vijf thematische sessies gehouden met lokale bestuurders en volksvertegenwoordigers met Lodewijk Asscher. Daarbij stond steeds een van de waarden uit het rapport *Van Waarde* centraal. Tijdens de bijeenkomsten werd onder meer besproken hoe de Haagse politiek en de lokale praktijk beter op elkaar aangesloten kunnen worden: hoe versterken we elkaar en kunnen lokale ideeën beter gedeeld worden? Van de gesprekken zijn transcripten gemaakt.

Databank wethouders

Het CLB beheert de databank voor kandidaat-wethouders van de PvdA. Op de databank is verschillende keren een beroep gedaan, vaak in samenhang met het netwerk van oud-bestuurders.

Advies

Het CLB wordt regelmatig door leden benaderd met vragen over het openbaar bestuur en het bedrijven van politiek op de verschillende bestuurslagen. Deze vragen gaan onder meer over inhoud, procedure, praktijk en integriteit.

Kommer en kwel

Het CLB levert een bijdrage aan de Kommer en Kwel-aanpak voor fracties en afdelingen, waar de onderlinge problemen zo ernstig zijn, dat er bemiddeld of ingegrepen dient te worden. Door het inzetten van deskundige partijgenoten worden conflicten soms voorkomen of opgelost.

Onderzoeken

Het CLB voert regelmatig enquêtes uit om informatie te verzamelen rondom bepaalde onderwerpen, thema's of andere zaken, vaak in samenwerking met de Tweede Kamerfractie. In 2016 is dat gedaan op het gebied van:

- de samenwerking tussen gemeenten en zorgverzekeraars
- de zittingsduur van wethouders en hun aansluiting op de arbeidsmarkt
- het verloop van de besluitvorming omtrent vluchtelingen
- het ledentevredenheidsonderzoek
- de *best practices* van de wethouders zorg

Van deze analyses en bevindingen zijn publicaties verschenen in *Lokaal Bestuur* en op *CLBNieuws*.

Schriftelijke vragen, initiatiefvoorstel, convenant en moties

Op het gebied van kinderen, die in armoede opgroeien, heeft het CLB een initiatiefvoorstel, convenant, moties en schriftelijke vragen ontwikkeld. Verder kunnen CLB-leden gebruik maken van moties over schulden bij jongeren, anoniem solliciteren, payroll-constructies, flexwerk, opvang van vluchtelingen, de effectieve en gebundelde inzet van preventiemiddelen, en preventieve activiteiten van gemeenten en zorgverzekeraars. Bovendien zijn er schriftelijke vragen beschikbaar over de participatiewet.

CLB-zoek

Veel kennis zit in de praktijk. Door middel van de databank CLB Zoek kunnen alle CLB-leden elkaar op een eenvoudige manier vinden en gebruik maken van elkaars ervaringen en deskundigheid. CLB Zoek is sinds 2014 via MijnPvdA en via het ledenplatform MijnCLB te raadplegen.

Scholing

De verantwoordelijkheid voor inhoud en organisatie van het scholingsaanbod voor CLB-leden ligt weer bij het CLB. De PvdA en het CLB hebben hiervoor een convenant opgesteld, dat jaarlijks wordt geëvalueerd.

Permanente scholing is voor onze volksvertegenwoordigers en politici belangrijk. Het motto 'Samen weten we meer' wordt dan ook bij elke scholingsbijeenkomst uitgedragen. Voor nagenoeg elke functie is er een adequaat scholingsprogramma ontwikkeld. De inhoud werd zoveel mogelijk afgestemd met ervaringsdeskundigen. Hierbij werden de actuele ontwikkelingen, het vergroten van vaardigheden en het versterken van het PvdA-profiel standaard opgenomen.

Voor de op-maattrainingen is er een trainerspool. Deze pool is tweemaal bij elkaar gekomen en is dit jaar uitgebreid met drie nieuwe leden. Ook de ondersteuningsmiddelen zijn van een update voorzien.

Nazorg

Samen met het bestuurssecretariaat ondersteunde het CLB de bestuurders en volksvertegenwoordigers die voortijdig afscheid moesten nemen. In 2015 is dit overgenomen door het team beste mensen van het partijbureau en door de invoering van het CRM is de nazorg in 2016 voor een deel stil komen te liggen.

Doordat de nazorg nu bij het partijbureau ligt, droogt de aanwas van oud-bestuurders richting de trainerspool op, is de inzet bij kommer en kwel activiteiten gedaald en is er nauwelijks zicht op de eventuele wens van oud-bestuurders en volksvertegenwoordigers om actief te worden voor het CLB. Deze problemen worden momenteel besproken met het partijbureau en kunnen eventueel aanleiding zijn om de nazorg weer bij het CLB te leggen.

Overige overleggen binnen de PvdA

- het CLB neemt deel aan het directeurenoverleg van partijbureau en neveninstellingen
- de voorzitter van het CLB is adviserend lid van het partijbestuur
- het CLB was vertegenwoordigd bij de politieke ledenraden en congressen
- het CLB participeert in de coördinatiegroep Zorg
- het CLB is aanwezig bij ad hoc op onderwerp ingerichte overleggen

Overleggen buiten de PvdA

- het CLB is initiatiefnemer voor een gestructureerd overleg tussen de bestuurdersverenigingen van de verschillende politieke partijen
- het CLB participeert in het mede door het CLB ingestelde tweejaarlijks overleg tussen de bestuurdersverenigingen en het ministerie van BZK
- het CLB levert een bijdrage aan het overleg rondom afstemming van opleidingen voor raadsleden en wethouders

Communicatie

Lokaal Bestuur (gedrukt en digitaal)

CLBNieuws verscheen in 2016 21 keer, het blad *Lokaal Bestuur* 4 keer. Alle uitgaven zijn digitaal na te lezen. In augustus 2016 volgde Jan Erik Keman Leonie Wildeman als eindredacteur van *Lokaal Bestuur*. De redactie is vier keer bijeengekomen. Naast Jacqueline Kalk en Jan Erik Keman maakten Aukelien Jellema, Bea de Buisonjé, Louis de la Combé, Maarten Divendal, Manon Fokke, Antoine van Lune en Ingrid Wolsing deel uit van de redactie.

Website en ledenplatform

Ook in 2016 hebben we via onze website en het ledenplatform alle CLB-leden bediend. Zo werden er op het ledenplatform discussies gevoerd over de toekomst van de rekenkamer, armoedebeleid en (a)sociale politiek bij de waterschappen. Ondanks deze vruchtbare discussies voldoet het platform nog niet aan alle verwachtingen.

Eind 2016 zijn de website en *CLBNieuws* van een update voorzien. Beide zijn responsive gemaakt en zijn daardoor beter leesbaar op smartphone en tablet.

Publicaties in 2016

- *Samenwerking met andere partijen tijdens gemeenteraadsverkiezingen 2018* (gedrukt en digitaal te raadplegen)
- *Gemeenten en zorgverzekeraars, wat zijn de mogelijkheden?* (gedrukt en digitaal te raadplegen)
- *Basisverkiezingsprogramma 2018* (gedrukt en digitaal te raadplegen)
- *Advies Binnenlands Bestuur* (digitaal te raadplegen)
- *Nieuw Elan hand- en werkboek* (update, digitaal te raadplegen)

Urenbesteding

Activiteit:	Totaal:	Totaal planning:
Eindredactie lokaal bestuur	531	900
Drukproeven, verzending	67	0
Netwerken functioneel	235,5	500
Netwerken regionaal	105	40
Netwerken inhoudelijk	683	500
Advies, individueel	67,5	77
Advies overig	28	100
Intern overleg PvdA (SGS, direct.ov, VZ)	117,5	100
Intern overleg CLB	195,5	300
Bestuur	143	60
Actualiteit	261	300
Festival	2	n.v.t.
Wethoudersdag	74	30
Burgemeestersdag	57,5	60
Statendag	14,5	
Communicatie, website, nieuwsbrief	720,5	400
Werkgroepen	538,5	100
Onderzoek	494,5	300
Lokaal bestuur, art	236,5	75
Ledenadministratie	67	100
Secretariaat	333	300
Algehele leiding	197	
Kommer en Kwel	95,5	
Scholing	697	1100
Ziek	179	
Verlof	903	
Bijzonder verlof	224	
Feestdag	208	
Totaal	7475,5	5342

Toelichting:

- *het team is in 2016 tijdelijk uitgebreid met de functie medewerker onderzoek voor 0.75 fte. Hierdoor nam het aantal beschikbare uren toe.*
- *de uren lokaal bestuur, eindredactie, drukproeven, nieuwsbrief en artikelen hangen samen. Door de vermindering van het aantal gedrukte edities en de verhoging van het aantal nieuwsbrieven is de verdeling van uren anders komen te liggen*
- *de overschrijding van het aantal uren bij werkgroepen komt door activiteiten in het kader van het Basisverkiezingsprogramma en de update van Nieuw Elan*
- *ledenadministratie en secretariaat zijn aan elkaar verbonden en dat geldt ook voor aan netwerken bestede uren. In volgende jaarplannen zal de begroting van de uren daarop worden aangepast*

- *het ziekteverzuim lag op 2.4%*

Uitvoering jaarprogramma 2016

Onderstaand schema biedt een overzicht van de in 2016 uitgevoerde activiteiten.

Activiteiten 2016

Netwerk	Bijeenkomsten uitgevoerd	Omvang doelgroep	Bereik	Doelstelling	Resultaat
Wmo – netwerk	2 landelijke bijeenkomsten	Wethouders met Wmo in portefeuille	20 deelnemers per bijeenkomst	Kennis delen en ervaringen uitwisselen, innovatie en ontwikkelen van relevante instrumenten (moties, schriftelijke vragen)	Uitgevoerd. Kennis en ervaringen werden uitgewisseld. Er vond afstemming plaats met de bewindspersoon en woordvoerders Tweede Kamerfractie. Op verzoek heeft het CLB een enquête uitgezet over de samenwerking met zorgverzekeraars.
Sociale zaken	2 landelijke bijeenkomsten appgroep	Wethouders met Sociale Zaken in portefeuille	Gemiddeld 22 deelnemers per bijeenkomst	Kennis delen, ervaringen uitwisselen en ontwikkelen van relevante instrumenten (moties, schriftelijke vragen)	Uitgevoerd. Kennis en ervaringen werden uitgewisseld. Er vond afstemming plaats met bewindspersoon en woordvoerders Tweede Kamerfractie.
Volkshuisvesting	2 landelijke bijeenkomsten	Wethouders, raadsleden en anderen met VHV in hun portefeuille	Gemiddeld 35 deelnemers per bijeenkomst	Kennis delen, ervaringen uitwisselen en ontwikkelen van relevante instrumenten (moties, schriftelijke vragen)	Uitgevoerd. Kennis en ervaringen werden uitgewisseld. Er vond afstemming plaats met woordvoerders Tweede Kamerfractie.
Duurzaamheid	1 landelijke bijeenkomst	CLB-leden	10	Afstemmen met de woordvoerder Tweede Kamerfractie over verduurzaming op VHV terrein: onder andere de salderingsregeling	Uitgevoerd. Er vond afstemming plaats met woordvoerders Tweede Kamerfractie.
Natuur en landbouw	2 landelijke bijeenkomsten	Woordvoerders natuur en landbouw PS	Gemiddeld 6 deelnemers per bijeenkomst	Kennis delen, ervaringen uitwisselen en ontwikkelen van relevante instrumenten (moties, schriftelijke	Uitgevoerd. Kennis en ervaringen werden uitgewisseld. Er vond afstemming plaats met bewindspersoon en woordvoerders Tweede

	Appgroep			vragen)	Kamerfractie. Men heeft verschillende moties en schriftelijke vragen uitgewisseld en samengewerkt aan moties en amendementen voor het landelijk verkiezingsprogramma.
Waternetwerk	2 landelijke bijeenkomsten	Leden van de waterschapbesturen	Gemiddeld 20 deelnemers per bijeenkomst	Kennis delen, ervaringen uitwisselen, <i>best practices</i> toegankelijk maken en ontwikkelen van het rode gezicht in het waterschapsbestuur	Uitgevoerd. Kennis en ervaring werden uitgewisseld. Er vond afstemming plaats met Kamerleden. Er zijn verschillende moties en schriftelijke vragen gedeeld en er is samengewerkt aan moties en amendementen voor het landelijk verkiezingsprogramma en het basisverkiezingsprogramma voor de GR.
Fractievoorzitters G38	2 bijeenkomsten 4 app groepen	Fractievoorzitters van G38	Gemiddeld 20 deelnemers per bijeenkomst	Ervaringen uitwisselen, informatie delen en strategieën uitwisselen	Uitgevoerd. Ervaringen, strategieën en informatie zijn gedeeld. De afstemming met de Kamerleden heeft plaatsgevonden.
Gedeputeerden en fractievoorzitters PS - oppositie	3 bijeenkomsten App groep	18 Gedeputeerden en fractievoorzitters PS - oppositie	Gemiddeld 10 deelnemers per bijeenkomst	Ervaringen uitwisselen, informatie delen en strategieën uitwisselen	Uitgevoerd. Ervaringen, strategieën en informatie zijn gedeeld. De afstemming met de Kamerleden en bewindspersonen heeft plaatsgevonden.
Oud-bestuurders	1 bijeenkomst		20 deelnemers	Ervaringen uitwisseling, kennis delen en de betrokkenheid bij de PvdA in stand houden	Uitgevoerd. Dit netwerk houdt zichzelf in stand. Het CLB heeft alleen een faciliterende functie. Een tweede bijeenkomst is vanwege een gebrek aan belangstelling niet doorgegaan.
Regionale netwerken	Vraagafhankelijk			Kennis delen, ervaringen uitwisselen en <i>best practices</i> toegankelijk maken	Er zijn diverse regionale bijeenkomsten geweest. Het CLB heeft hierin alleen een faciliterende rol. Op verzoek van het gewestbestuur en de fractie Noordoostpolder is er een Flevolanddag georganiseerd. Deze bijeenkomst was gericht op het opnieuw afstemmen van de samenwerking. In Oost Groningen heeft rondom de SW-

	App groep				problematiek een bijeenkomst met Jetta Klijnsma plaatsgevonden en zijn er schriftelijke vragen ontwikkeld.
Wethouders, Statenleden, gedeputeerden, waterschappers en Tweede Kamerfractie	1 x per jaar	220	84 deelnemers	Op inhoudelijke, actuele thema's informatie delen, bijpraten over landelijke ontwikkelingen en strategieën uitwisselen met waterschappers, Statenleden, gedeputeerden en wethouders	Uitgevoerd. Er vond afstemming plaats met woordvoerders Tweede Kamerfractie.
Burgemeestersdag	2 x per jaar	84 burgemeesters	25 deelnemers	Netwerken, ervaringen uitwisselen en verdiepen op relevante thema's	Uitgevoerd. De burgemeesters ontvangen 1 x per jaar de Tweede Kamerfractie om in een informele sfeer contact te onderhouden en informatie uit te wisselen over relevante onderwerpen. De tweede bijeenkomst is op locatie. Dit jaar werden de vluchtelingen en de ontwikkelingen in de participatiesamenleving besproken.
Burgemeesterswerkgroep	2 x per jaar	7 burgemeesters	5 deelnemers	Werkgroep is betrokken bij actuele ontwikkelingen rondom de functie en het orgaan burgemeester, en denkt mee in de opzet en uitvoering van de burgemeestersdag en ontmoeting met de Tweede Kamer	Uitgevoerd.
Wethoudersvak-school – inspiratiedagen	1 x per jaar	Bestuurders	35 deelnemers	Bijscholen op relevante thema's en vaardigheden	Uitgevoerd. Er is een wethoudersvakschool/inspiratiedag en een lunch met wethouders, die tussentijds zijn ingestroomd, georganiseerd. Deze bijeenkomst is aanvullend op de netwerkbijscholing.
Raadsleden vakschool	2 x per jaar	Raadsleden	Gemiddeld 156 deelnemers per bijeenkomst.	Bijscholing op relevante thema's en vaardigheden. Onder andere over vluchtelingenopvang, de Gemeenschappelijke Regelingen,	Uitgevoerd.

				socialistisch begroten, sociaal aanbesteden en debatteren in de raad zijn workshops gegeven	
Op Maat training	Vraagafhankelijk	CLB-leden	11 fracties	Fracties op weg helpen met het fractiewerk, de onderlinge samenwerking en externe profilering	Uitgevoerd.
Trainers	2 x per jaar	Trainers op maat, intervisie begeleiders	Gemiddeld 12 deelnemers per bijeenkomst	Uitwisseling van ervaringen, programma's, tips en trucs. Terugkoppeling aan het CLB	Uitgevoerd. Het CLB onderhoudt een netwerk van trainers voor op-maattrainingen. Deze trainingen zijn gericht op samenwerking en politieke vorming. De trainers kunnen digitaal gebruik maken van de relevante instrumenten. Tweemaal per jaar komen zij bijeen om hun ervaringen te delen en van elkaar als trainer te leren.
Staten- en waterschaps-studiedag	1 x per jaar	Statenleden en waterschappers	27 deelnemers	Bijscholing op relevante thema's en vaardigheden	Uitgevoerd. Daarbij ging speciale aandacht uit naar de samenwerking met raadsleden en het thema water en veiligheid op lokaal niveau.
De Dag van ...	3 x per jaar	CLB-leden	179	Op basis van behoefte en actualiteit zijn er dagen van de Wmo, wonen en samenhang binnen het sociaal domein georganiseerd	Uitgevoerd. De activiteiten in het kader van De Dag van ... en de raadsledenvakschool zijn aanvullend op elkaar en worden altijd met betrokkenheid van relevante politici in alle bestuurslagen uitgevoerd.
Van Waarde Ambassadeurs	Bijeenkomst App groep	Van Waarde Ambassadeurs		Inspiratiedagen	Niet uitgevoerd vanwege het vertrek en niet opvullen van Van Waarde Ambassadeurs door het partijbureau. Het CLB denkt alleen mee over de ontwikkeling en opzet van de inspiratiedagen, maar heeft geen rol in de organisatie.
Van Waarde expedities	2	CLB leden in specifieke regio		Op basis van specifieke vragen onderzoek doen naar de vorming van de verzorgingsstad	Alleen de Van Waarde expeditie in Rotterdam is doorgegaan. Daar stond de participatiewet centraal. Het geplande bezoek aan Overijssel is vanwege te geringe belangstelling afgelast.

Van Waarde manifestatie	1	CLB-leden en anderen	200 deelnemers	Presentatie van de onderzoeksresultaten over gelukkig ouder worden	Samen met de WBS uitgevoerd.
Asscher bijeenkomsten	5 bijeenkomsten App groep	72	Gemiddeld 15 deelnemers per bijeenkomst	Thematische sessies waarin een waarde uit het rapport <i>Van Waarde</i> het onderwerp van gesprek is. Hoe kunnen we de Haagse en lokale praktijk beter op elkaar laten aansluiten? Hoe zorgen we dat we elkaar versterken en lokale ideeën kunnen delen?	Uitgevoerd.
Social media academie	1 bijeenkomst	CLB-leden	20 deelnemers	Raadsleden en wethouders ondersteunen bij het gebruik van sociale media	Op verzoek van het campagneteam van de PvdA is deze activiteit georganiseerd en uitgevoerd. De belangstelling van CLB-leden was gering.
Symposium Binnenlands Bestuur	1 bijeenkomst	CLB-leden	5 deelnemers	In samenwerking andere politieke partijen heeft het CLB een symposium mee georganiseerd over het kunnen versterken van de positie van raadsleden in regionale samenwerkingsverbanden	Uitgevoerd. De bijeenkomst was inhoudelijk geslaagd en de samenwerking met andere politieke partijen verliep voorspoedig. De belangstelling van de CLB-leden was echter gering.
Regionale arbeidsmarkt overleg	2 bijeenkomsten App groep	9 wethouders	Gemiddeld 6 deelnemers per bijeenkomst	Wethouders denken met Kamerlid John Kerstens na over hoe de regionale werkkamers kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van arbeidsmarktregio's	Uitgevoerd.
Lokaal Bestuur	4 edities	CLB-leden, landelijke PvdA-volksvertegenwoordigers, PvdA-partijbureau,	1633 abonnees, Oplage van 1800 exemplaren	Informerende van lezers over activiteiten van het CLB, (politieke) ontwikkelingen in het lokaal bestuur (gemeente, provincie, waterschap), gevolgen van landelijke maatregelen voor lokaal bestuur en agenderen	Uitgevoerd.

		landelijke media en losse abonnees		van urgente sociaaldemocratische kwesties	
Redactievergadering Lokaal Bestuur	4 x per jaar App groep	8 redactieleden (alle bestuurslagen vertegenwoordigd)	Gemiddeld 6 deelnemers per bijeenkomst	Inhoudelijke bespreking van afgelopen editie en nieuwsbrieven, ideeënuitswisseling over nieuwe artikelen en koers van het blad	Uitgevoerd.
CLBNieuws (Nieuwsbrief)	Ongeveer 20 x per jaar	CLB-abonnees, landelijke PvdA-volksvertegenwoordigers, PvdA-partijbureau, landelijke media en losse abonnees nieuwsbrief	1633 abonnees Lokaal Bestuur, 318 abonnees nieuwsbrief	Informeren van lezers over activiteiten van het CLB, (politieke) ontwikkelingen in het lokaal bestuur (gemeente, provincie, waterschap), gevolgen van landelijke maatregelen voor lokaal bestuur en agenderen van urgente sociaaldemocratische kwesties	21 nieuwsbrieven gemaakt en verzonden.